

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek
Inspectie van het Onderwijs

Primair Onderwijs

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de Onderwijsinspectie elk bestuur van scholen in Nederland. In maart 2017 was de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht aan de beurt. Het bestuur, dat volledig uit ouders bestaat, is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op één school. Dit betreft de Nieuwe Regentesseschool in Utrecht, een freinetschool met dit schooljaar 231 leerlingen.

We hebben onderzocht of het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit. Ook hebben we gekeken of het bestuur het geld dat het krijgt goed gebruikt en ook zorgvuldig beheert, zodat het ook in de toekomst onderwijs kan blijven verzorgen. Dit hebben we gedaan door gesprekken te voeren met zowel uitvoerende als toezichhoudende bestuursleden en de medezeggenschapsraad (mr). Tijdens het gesprek heeft het bestuur ons een beeld gegeven van de kwaliteit van het onderwijs op de school. We hebben daarna op school gekeken of het beeld van het bestuur klopt.

Zelfstandigheid van de leerlingen vindt men erg belangrijk binnen het freinetonderwijs: uitgangspunt daarvan is dat leerlingen eigenaar zijn van hun eigen leerproces. Tijdens ons onderzoek hebben wij daarom in het bijzonder gekeken hoe het bestuur en de school daarvoor zorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur van de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht zorgt voor voldoende onderwijskwaliteit op zijn school en de stichting is financieel gezond. Dat is een mooi resultaat. We lichten toe wat er zoal goed gaat.

Het bestuur heeft zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de school

Bij de start van ons onderzoek hebben wij aan het bestuur op een aantal punten naar zijn mening over de kwaliteit op de school gevraagd. Het beeld van het bestuur bleek nagenoeg overeen te komen met dat van de inspectie. Het bestuur is goed op de hoogte van de zaken die op school spelen. Zo krijgt het veel informatie van de directeur. Bovendien komen de bestuursleden zelf regelmatig op de school en krijgen zij daarmee ook informatie van andere ouders.

Het bestuur en de school laten zien wat ze doen

Het bestuur vindt het belangrijk dat voor alle betrokkenen duidelijk is wat er op de school gebeurt. Er is daarvoor een publieksversie van het jaarverslag geschreven. Daarnaast bevat de website van de school actuele bestuursinformatie. Ook gaat het bestuur met de ouders in gesprek op informatieavonden.

Naam bestuur: Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht
BRIN: 71502

Aantal scholen onder bestuur: 1
Totaal aantal leerlingen: 231

Onderzoeksnummer: 292291
Betrokken school in onderzoek:
De Nieuwe Regentesseschool
Uitvoeringsperiode onderzoek:
22 maart 2017 – 19 mei 2017
Datum definitief rapport: 18 september 2017

Het bestuur is goed op de hoogte van de zaken die op school spelen

Het bestuur stuurt op zelfstandigheid en eigenaarschap binnen de school

Zelfstandigheid en eigenaarschap zijn voorbeelden van belangrijke freinetuitgangspunten die we overal binnen de school terug zien. Het bestuur stuurt op verschillende manieren op dit onderwerp en beschrijft dit dan ook in verschillende plannen. Tijdens ons onderzoek werd duidelijk dat het stimuleren van zelfstandigheid en eigenaarschap ook voor het team en de directie erg belangrijk is. De leraren stimuleren de leerlingen eigen keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen. De klassenvergadering is hier een mooi voorbeeld van. De leerlingen bespreken hierin wekelijks met elkaar hun klachten en ideeën voor verbeteringen. De leraren volgen de ontwikkelingen van de leerlingen ook op het gebied van zelfstandigheid en eigenaarschap systematisch.

Wat moet beter?

Scheiding bestuur en toezicht moet anders

De Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht heeft vijf bestuursleden, allen ouders, die alle vijf uitvoerende taken binnen het bestuur hebben. Twee van deze bestuursleden zijn daarnaast benoemd als intern toezichthouder op het uitvoerend bestuur. Deze personen houden in feite ook toezicht op hun eigen bestuurswerk en dat is op grond van de code goed bestuur niet toegestaan. We verzoeken het bestuur dit dan ook in overeenstemming met deze code te brengen.

Verder voldoen het bestuur en de school aan de wet. Er zijn daarom geen andere onderdelen die vanuit de wettelijke eisen vragen om verbetering.

Wat kan beter?

Zowel bij het bestuur als op de school zien wij mogelijkheden voor verbetering.

Vastleggen van ambities en kwaliteitscriteria als volgende stap

Het bestuur zou meer aandacht kunnen besteden aan het vastleggen van ambities en kwaliteitscriteria. Wanneer is bijvoorbeeld het lesgeven volgens het bestuur goed? Wat moet de school de leerlingen leren? Als het bestuur de antwoorden op dit soort vragen vast gaat leggen, kan het daarmee vervolgens kijken of dit naar tevredenheid gebeurt.

In de groepen kijken

Om de kwaliteit van de lessen voor de hele school in beeld te brengen zou de directie periodiek met een kijkwijzer lessen kunnen bijwonen.

Daarnaast kunnen leraren vaker en gericht bij elkaar gaan kijken. Op deze manier kunnen zij van elkaar leren. Vervolgens kan het team de opvallende zaken met elkaar bespreken en zo nodig afspraken maken over de punten die om verbetering vragen.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
2.	Bestuur	9
3.	Resultaten verificatieonderzoek	17
4.	Reactie van het bestuur	21

1. Inleiding

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

De inspectie heeft een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht. Het bestuur bestaat uit vijf ouders van leerlingen van de Nieuwe Regentesseschool. Dit is de enige school van dit bestuur.

De centrale onderzoeksvraag voor een vierjaarlijks onderzoek van de inspectie is:

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Deze centrale vraag hebben we onderzocht aan de hand van een aantal deelvragen die in het onderzoeksplan geformuleerd zijn:

- In hoeverre zorgt het bestuur voor een systeem van kwaliteitszorg op de scholen en is dit uitgewerkt in dat van de school?
- In hoeverre heeft het bestuur zicht op de (onderwijs)kwaliteit en stuurt het op verbetering?
- In hoeverre functioneert het bestuur transparant en integer?
- In hoeverre zorgt het bestuur er voor dat de professionaliteit van het personeel op de school op peil is en zich ontwikkelt naar de beleidsdoelen?
- In hoeverre legt het bestuur in- en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten?
- In hoeverre communiceert het bestuur actief over de resultaten en de ontwikkeling van de scholen?
- In hoeverre is er sprake van continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid in het financieel beheer van het bestuur?

Het onderzoek op het niveau van het bestuur is daarmee gericht op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie (KA) en Financieel beheer (FB). Het onderzoek richt zich daarnaast op de onderwijskwaliteit van de school.

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op bestuursniveau hebben we onderzoek gedaan naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer. Hiervoor hebben we gesprekken gevoerd met zowel uitvoerende als toezichthoudende bestuursleden en de medezeggenschapsraad. Op schoolniveau is een verificatieonderzoek uitgevoerd op de Nieuwe Regentesseschool. Vanuit onze analyse is er dit jaar geen aanleiding om een onderzoek naar risico's te doen. Overigens blijft de inspectie een jaarlijkse risicoanalyse voor alle scholen uitvoeren.

.....

Legenda van beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** goed
- V** voldoende
- O** onvoldoende
- K** kan beter

Het verificatieonderzoek op de school heeft een dubbel doel. Het is in de eerste plaats een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg van het bestuur. We onderzoeken of het beeld van het bestuur over de onderwijskwaliteit op de school overeenkomt met onze waarnemingen. Ook kijken we hoe het bestuur stuurt op kwaliteit en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot het niveau van de leraren en de leerlingen. Bij de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht hebben we dit gedaan aan de hand van het beleidsthema 'het bevorderen van de zelfstandigheid en het eigenaarschap van de leerling'. We zijn tot de keuze van dit onderwerp gekomen, omdat dit nauw aansluit bij de visie van het freinetonderwijs. Het bevorderen van de zelfstandigheid en het eigenaarschap van de leerling is een van de uitgangspunten van het freinetonderwijs die de stichting omarmt. Bovendien is het een van de strategische doelen van het bestuur. Passend bij dit beleidsthema hebben we de volgende standaarden onderzocht:

- Zicht op ontwikkeling (OP2)
- Didactisch handelen (OP3)
- Pedagogisch klimaat (SK2)
- Kwaliteitszorg (KA1)
- Kwaliteitscultuur (KA2)

Het tweede doel van het verificatieonderzoek is de kwaliteit van de school in beeld te brengen. Daarom krijgt de school ook een beoordeling of waardering op de hierboven genoemde standaarden.

Onderzoeksactiviteiten

Tijdens het onderzoek zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

Op het niveau van het bestuur:

- een analyse van documenten, waaronder het jaarplan, de jaarkalender, het managementstatuut en een managementrapportage;
- een startgesprek met de uitvoerende bestuursleden;
- gesprekken met de toezichthoudende bestuursleden en enkele leden van de medezeggenschapsraad.

Op het niveau van de school:

- analyse van schooldocumenten, zoals schoolplan, schoolgids en jaarplan;
- schoolbezoek, waarbij we samen met observanten van de school lessen hebben bezocht, leerling-dossiers en groepsadministratie hebben bekeken en gesprekken hebben gevoerd met de directie, de intern begeleider, de leraren, enkele ouders en leerlingen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft op bestuursniveau de oordelen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie (KA) en

Financieel beheer (FB). In dit hoofdstuk zijn - op hoofdlijnen - ook de bevindingen van de verificatie opgenomen. Hoofdstuk 3 gaat verder in op het verificatieonderzoek dat is uitgevoerd op de Nieuwe Regentesse-school. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

2. Bestuur

Kwaliteitszorg en financieel beheer van het bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau. Na een conclusie op hoofdlijnen geven we in paragraaf 2.1 een onderbouwing van onze waardering op de drie standaarden in het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. Paragraaf 2.2 beschrijft vervolgens de resultaten van het verificatieonderzoek, waarin we onderzocht hebben of het beeld van het bestuur over de onderwijskwaliteit overeenkomt met onze waarnemingen. We zijn tevens nagegaan hoe de sturing van het bestuur in de praktijk werkt. De resultaten uit het gehele onderzoek, dus ook het onderzoek op de school, zijn hierin verwerkt, voor zover deze de oordelen onderbouwen en/of illustreren. Paragraaf 2.3 geeft de bevindingen van het onderzoek naar het financieel beheer.

Bestuurlijke inrichting

De Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht heeft het bevoegd gezag over één school, te weten de Nieuwe Regentesseschool. Het bevoegd gezag van de school is een bestuur dat bestaat uit vijf ouders. Elk van de bestuursleden is verantwoordelijk voor een van de volgende portefeuilles: kwaliteit, financiën, personeel, communicatie en huisvesting. Twee van hen hebben naast uitvoerende taken ook de rol van toezicht-houder toegewezen gekregen. Het gehele bestuur is eindverantwoordelijk voor de school. Wel is een aantal bestuurlijke taken en bevoegdheden gedelegeerd aan de directeur. De verdeling wie op welke onderwerpen uiteindelijk besluiten neemt staat beschreven in het managementstatuut.

In het afgelopen jaar zijn er veel wisselingen geweest op zowel bestuurs- als schoolniveau. Het bestuur is gedeeltelijk vernieuwd en in zijn huidige samenstelling en rolverdeling actief sinds de zomer van 2016. Voor het einde van het schooljaar zal ook de rol van penningmeester door een andere ouder worden ingevuld. De directeur is bij het begin van het schooljaar gestart. Wel was hij al lange tijd in andere functies werkzaam op de school. Tenslotte zijn ook bijna alle leden van de medezeggenschapsraad recent begonnen.

Conclusie

De centrale vraag van het onderzoek was: 'Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?'. Deze vraag beantwoorden we positief. We hebben vertrouwen in dit bestuur. Het bestuur zorgt ervoor dat de school onderwijs van voldoende kwaliteit biedt, stuurt op ontwikkeling en waar nodig op verbetering. De standaarden Kwaliteitszorg (KA1) en Kwaliteitscultuur (KA2) beoordelen we als voldoende. De standaard Verantwoording en dialoog (KA3) waarderen we als goed. De Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht is een financieel gezonde organisatie. Het financieel beheer is als

voldoende beoordeeld.

De centrale vraag is een veelomvattende vraag. Daarom hebben we ons onderzoek uitgevoerd aan de hand van deelvragen bij de standaarden (zie hoofdstuk 1). We geven hieronder aan welke conclusies we trekken over de deelvragen en werken de onderbouwing verder uit in de volgende paragrafen.

De eerste twee deelvragen hebben betrekking op de kwaliteitszorg: heeft het bestuur daarvoor een systeem ingericht, heeft het zicht op de kwaliteit van de school en stuurt het op verbetering. Ons antwoord op deze vragen is positief. Tegelijkertijd zien we een concretere definiëring van de kwaliteit van het onderwijs door het bestuur als een ontwikkelpunt.

Aan de hand van de derde en de vierde deelvraag hebben we de kwaliteitscultuur onderzocht. We concluderen dat de basis voor een professionele cultuur is gelegd. Zo hebben alle vijf bestuursleden een eigen portefeuille, waarbij zoveel als mogelijk een koppeling wordt gemaakt met beschikbare expertise. Hiermee is de basiskwaliteit op orde. Wel moet de wijze waarop scheiding tussen bestuur en toezicht is aangebracht beter.

De vijfde en de zesde deelvraag richten zich op de manier waarop het bestuur verantwoording aflegt en communiceert over wat zij bereikt. Hier is onze bevinding dat het bestuur naast de basiskwaliteit zeker eigen kwaliteit laat zien. Zo schrijft het bestuur een publieksversie van het jaarverslag met actuele bestuursinformatie en publiceert dit op de website.

Ook gaat de directie namens het bestuur in dialoog met externe partijen en belanghebbenden, zoals een landelijk overleg met andere freinetscholen.

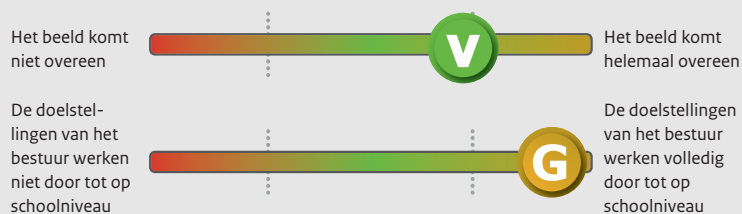
De financiële positie van het bestuur tenslotte staat centraal bij de laatste deelvraag. Het beeld daarvan is positief. We zien geen risico's voor de financiële continuïteit. Het bestuur voldoet aan alle onderzochte deugdelijkheidseisen op dit kwaliteitsgebied.

In onderstaande figuur zijn de oordelen samengevat¹.

2.1 Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog			☞

Kwaliteitszorg

Zoals in de tabel te zien is, hebben we de eerste standaard Kwaliteitszorg (KA1) als voldoende beoordeeld. Hieronder geven we een onderbouwing van het oordeel, waarbij we naast een positief punt ook een ontwikkelpunt benoemen.

Het systeem voor kwaliteitszorg past bij de organisatie

Het systeem voor kwaliteitszorg zorgt voor voldoende zicht en sturing

¹. In de eerste ronde van vierjaarlijkse onderzoeken wordt op bestuursniveau nog geen oordeel gegeven op het niveau van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en Ambitie. We geven daarom hier nu de oordelen op de standaarden weer.

op kwaliteit en past bij de schaalgrootte en de cultuur van de organisatie. De uitgangspunten en beleidsvoornemens zijn beschreven in het schoolplan. Een gestructureerde jaaragenda maakt dat alle onderwerpen aan bod komen. De directie informeert het bestuur voorafgaand aan de vergaderingen door middel van kwartaal- of maandrapportages, trendanalyses en uitkomsten van tevredenheidsonderzoeken. Daarnaast zijn informele contacten met andere ouders en eigen waarnemingen belangrijke bronnen om zicht te hebben op de (verbetering) van de onderwijskwaliteit.

Kwaliteitszorg kan sterker door de kwaliteit van het onderwijs concreter te definiëren

Het bestuur heeft zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de Nieuwe Regentesseschool. Wel kan het bestuur het stelsel voor kwaliteitszorg versterken door meer aandacht te besteden aan het formuleren van ambities en kwaliteitscriteria voor de onderdelen van het onderwijsleerproces.

Het gaat daarbij met name om het didactisch handelen van de leraren, maar ook om het leerstofaanbod, het pedagogisch klimaat en de leerlingenzorg (het gehele gebied van het pedagogisch-didactisch handelen, het onderwijsleerproces). Dergelijke ijkpunten voor kwaliteit geven het bestuur en de school kaders voor het bewaken van kwaliteit en het voeren van de verantwoordingsgesprekken met de directeur.

Kwaliteitscultuur

Na de toelichting van de standaard Kwaliteitszorg richten we de aandacht op de standaard Kwaliteitscultuur (KA2). We beoordelen dit onderdeel als voldoende. Naast positieve en ontwikkelpunten zien we hier ook een verbeterpunt voor het bestuur. Het feit dat het bestuur op een enkel punt niet voldoet aan de wettelijke eisen heeft echter geen gevolgen voor het oordeel op de standaard.

De basis van een professionele kwaliteitscultuur is gelegd

Het bestuur laat zien dat de basis van een professionele kwaliteitscultuur aanwezig is. Zo is elk van de vijf bestuursleden verantwoordelijk voor een eigen portefeuille. Hierbij maken de bestuursleden zoveel als mogelijk een koppeling met beschikbare expertise. Ook kiezen verschillende bestuursleden ervoor zich bij te scholen om hun rol beter uit te kunnen voeren. Op initiatief van het bestuur nemen de bestuursleden en de gehele medezeggenschapsraad gezamenlijk deel aan een training om de medezeggenschap te professionaliseren.

Bestuur en directeur kunnen de afspraken explicieter in praktijk brengen

De taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen het bestuur en de directie is vastgelegd in een managementstatuut. Het bestuur en de directie bevinden zich in een proces waarin die verantwoordelijkheden ook in de praktijk scherper worden gescheiden. Dit betekent dat

Kwaliteitszorg kan sterker door de kwaliteit van het onderwijs beter te definiëren

bestuursleden de kaders stellen en dat de school bepaalt hoe daar invulling aan te geven. Het past binnen deze visie van het bestuur dat het sinds een aantal maanden ook zonder aanwezigheid van de directie vergadert.

Scheiding van bestuur en toezicht moet beter

De wijze waarop de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht de scheiding tussen bestuur en toezicht heeft aangebracht voldoet niet aan de wettelijke eisen (WPO, artikel 17b). Het bestuur heeft ervoor gekozen een functionele scheiding van bestuur en toezicht aan te brengen door twee van de bestuursleden die zijn belast met uitvoerende bestuurstaken ook de rol van toezichthouder te geven. Dit betekent dat beide taken bij dezelfde personen liggen. Een functionele scheiding zoals in de wet bedoeld houdt in dat er één orgaan is waarin personen zitten met uitvoerende taken en andere personen met toezichthoudende taken. Het voorgaande moet dus worden aangepast door het bestuur.

Verantwoording en dialoog

Tenslotte onze toelichting over de derde en laatste kwaliteitsstandaard. Dat is Verantwoording en dialoog (KA3). Deze standaard is als goed gewaardeerd, omdat we gezien hebben dat het bestuur naast de zaken die verwacht mogen worden eigen kwaliteit laat zien.

Verantwoording en dialoog

Het bestuur legt niet alleen volgens de wettelijke richtlijnen verantwoording af in het jaarverslag, maar doet meer. Zo vindt het een toegankelijke openbare verantwoording van groot belang. Daarom is er een publieksversie van het jaarverslag geschreven. Ook bevat de website van de school actuele bestuursinformatie. Een voorbeeld van de dialoog die het bestuur voert is de ouderavond die het initieerde met als onderwerp ouderbetrokkenheid. Verder gaat de directie namens het bestuur in dialoog met externe partijen en belanghebbenden met als doel de onderwijskwaliteit te verbeteren. Zo neemt de directie deel aan het directeurenoverleg voor eenpitters en een landelijk overleg voor freinetscholen. Het landelijk overleg voor freinetscholen heeft onder meer gezorgd voor de ontwikkeling van kwaliteitszorginstrumenten die op de school ingezet kunnen worden. Ook voert de freinetbeweging visitaties uit op de scholen, waaronder de Nieuwe Regentesseschool.

.....

*In dialoog met als
doel de onderwijs-
kwaliteit te
verbeteren*

2.2 Resultaten verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek op de Nieuwe Regentesseschool vormt een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg van het bestuur. Het bestaat uit twee onderdelen. We hebben in de eerste plaats onderzocht of het beeld van het bestuur over de onderwijskwaliteit op de school overeenkomt met onze waarnemingen. Daarnaast hebben we onderzocht hoe de sturing van het bestuur in de praktijk werkt en in hoeverre het beleid doorwerkt tot op het niveau van de leraren en de leerlingen. Onze bevindingen van het onderzoek op de school en de toelichting daarbij staan in hoofdstuk 3. In deze paragraaf richten we ons op het bestuur.

We zijn dus in de eerste plaats nagegaan of het bestuur een voldoende en juist beeld heeft van de kwaliteit van het onderwijs op de school. We hebben dat gedaan aan de hand van vijf standaarden. De onderstaande figuur geeft het resultaat daarvan.

	Nieuwe Regentesseschool
OP2 Zicht op ontwikkeling	✓
OP3 Didactisch handelen	✓
SK2 Pedagogisch klimaat	✓
KA1 Kwaliteitszorg	✓
KA2 Kwaliteitscultuur	✗

Resultaten verificatieonderzoek

De tekens geven aan of het oordeel/de waardering wel (✓) of niet (✗) overeenkomt met het beeld dat het bestuur er zelf van heeft.

Het bestuur heeft voldoende zicht op de kwaliteit van de school. Het beeld dat het bestuur heeft van de kwaliteit van het onderwijs op de Nieuwe Regentesseschool stemt in belangrijke mate overeen met het beeld dat wij daarvan hebben. In de tabel is te zien dat op vier van de vijf onderdelen onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur heeft bij deze onderdelen. Voorafgaand aan het onderzoek zijn deze standaarden door het bestuur benoemd als sterke punten van de school.

Op de standaard Kwaliteitscultuur komt ons oordeel niet overeen met dat van het bestuur. Het bestuur geeft aan dat de kwaliteitscultuur op de school in elk geval aan de basiskwaliteit voldoet, maar zich nog verder kan ontwikkelen. Naar aanleiding van het onderzoek vinden wij dat de standaard de waardering 'goed' verdient. Wij delen wel de mening van het bestuur dat er nog een kans ligt voor de school meer

structuur te geven aan collegiale consultatie en het geven van feedback.

Het bestuur vertelt tijdens het startgesprek dat de uitgangspunten van Freinet in de genen zitten van iedereen die werkzaam is op de school. Het verificatieonderzoek deden wij aan de hand van een van deze uitgangspunten: het eigenaarschap en de zelfstandigheid van de leerlingen. Wij hebben onderzocht hoe de sturing van het bestuur op dit onderwerp in de praktijk werkt en in hoeverre het beleid doorwerkt tot op het niveau van de leraren en de leerlingen.

Het bestuur stuurt op verschillende manieren op dit onderwerp. Zo ziet het erop toe dat bij de werving en selectie van nieuw personeel de freinetidentiteit wordt toegelicht en als wervingscriterium geldt. Ook zorgt het ervoor dat eigenaarschap is opgenomen in het school- en jaarplan en volgt de uitvoering van deze plannen. Tot slot ziet het bestuur er ook op toe dat vragen hieromtrent opgenomen zijn in de leerlingtevredenspeiling. De resultaten hiervan geven het bestuur geen aanleiding om bij te sturen.

Tijdens ons onderzoek is duidelijk geworden dat het stimuleren van eigenaarschap en zelfstandigheid zichtbaar is door de hele school. Dit geldt voor zowel het didactisch als het pedagogisch handelen van de leraren. Er is een doorgaande lijn bepaald en de leraren geven als team het goede voorbeeld. De uitdaging is om dit onderwerp ook onderdeel te laten zijn van de kwaliteitszorg.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid		
FB3 Rechtmatigheid		•

2.3 Financieel beheer

Financieel beheer

Ons oordeel over financieel beheer gaat enerzijds uit van het oordeel en de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Anderzijds speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van financiële continuïteit of rechtmatigheid. Beide aspecten leiden gezamenlijk tot een gewogen oordeel over de bijbehorende

standaarden (wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid). Dat oordeel luidt in het geval van de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht 'voldoende'; in dit onderzoek hebben zich aan ons geen gegevens voorgedaan die een positieve waardering van het financieel beheer in de weg staan.

2.4 Afspraken over vervolgtoezicht

De wijze waarop de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht de scheiding tussen bestuur en toezicht heeft aangebracht voldoet niet aan de wettelijke eisen (WPO, artikel 17b). De inspectie vertrouwt erop dat het bestuur ervoor zorgt dat de inrichting voldoet aan de wettelijke eisen.

3. Resultaten verificatieonderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van het verificatieonderzoek op de Nieuwe Regentesseschool. De Nieuwe Regentesseschool verzorgt sinds 1981 onderwijs in Utrecht. Zij richt haar onderwijs in aan de hand van de pedagogische uitgangspunten van Celestin Freinet. De school schrijft hierover in haar schoolgids dat zij dit in de praktijk brengt door de eigen initiatieven en interesses van elk kind, hun ervaringen en belevingen als uitgangspunt te nemen voor het onderwijs. Ook streeft de school ernaar dat de organisatie van het klasleven zoveel mogelijk bij de leerlingen zelf ligt. Na een verhuizing staat de school sinds 2010 in de wijk Buiten-Wittenvrouwen. De school verzorgt als enige school in Utrecht Freinetonderwijs en trekt leerlingen uit de hele stad. Het aantal leerlingen is dit schooljaar 231 en is vrij stabiel.

Passend bij de strategische doelen die het bestuur heeft geformuleerd en die voortkomen uit de uitgangspunten van Freinet, is zelfstandigheid en eigenaarschap van de leerling gekozen als thema voor het verificatieonderzoek. Dit thema onderzoeken we aan de hand van vijf standaarden:

- Zicht op ontwikkeling (OP2)
- Didactisch handelen (OP3)
- Pedagogisch klimaat (SK2)
- Kwaliteitszorg (KA1)
- Kwaliteitscultuur (KA2)

Het beeld dat het bestuur heeft over de gerealiseerde kwaliteit op de school is in hoofdstuk 2 naar voren gekomen en komt voor de vijf standaarden in belangrijke mate overeen met het beeld van de inspectie. Het onderwijs op de Nieuwe Regentesseschool is op vier van de vijf onderzochte standaarden van goede kwaliteit.

We bespreken de resultaten van het verificatieonderzoek hieronder per kwaliteitsgebied.

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling			✓
OP3 Didactisch handelen			✓

De brede ontwikkeling van de leerlingen is goed in beeld
Wij vinden dat de Nieuwe Regentesseschool goed zicht heeft op de

brede ontwikkeling van haar leerlingen. Allereerst brengen de leraren met behulp van toetsen, observaties en leerlingenwerk de ontwikkeling en de onderwijsbehoeften van hun leerlingen in kaart. Verder gaan de leraren in gesprek met de leerlingen en hun ouders om dit beeld zo compleet mogelijk te maken. Binnen een heldere zorgstructuur leggen de leraren in groepsoverzichten en –plannen vast hoe zij hun onderwijs afstemmen op de verschillende subgroepen. Daarbij is er aandacht voor zowel de leerlingen die meer moeite hebben met de leerstof, als de leerlingen met een hoger leerrendement. Evaluatie en eventuele bijstelling van het geboden onderwijs vindt regelmatig plaats. De leraren doen dit samen met de intern begeleider. Wel is het van belang de afstemming dusdanig zichtbaar te maken dat voor bijvoorbeeld een duopartner of vervanger duidelijk is wat van hem of haar wordt gevraagd. De school onderscheidt zich door naast de kernvakken ook de ontwikkeling van haar leerlingen op het gebied van zelfstandigheid en eigenaarschap systematisch te volgen.

De leraren stimuleren leerlingen eigen keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen

In de lessen die we samen met observanten van de school hebben bezocht is de kwaliteit van het didactisch handelen goed. Zo creëren de leraren een taakgerichte werksfeer en gaan zij prettig met de leerlingen om. Ook worden de onderdelen van het gekozen directe instructiemodel uitgevoerd door alle leraren. Zowel bij de instructie als de verwerking van de lesstof stemmen de leraren af op de individuele onderwijsbehoeften. In alle lessen passen de leraren activerende en coöperatieve werkvormen toe om leerlingen actief te betrekken bij de les.

We zien dat de school daarnaast een stap verder gaat dan de wet vraagt en eigen kwaliteit realiseert. In alle lessen is op een overtuigende manier zichtbaar dat leraren leerlingen stimuleren eigen keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen. Zo leren de kleuters door woord en gebaar hoe zij zelf verantwoordelijk zijn voor het opruimen van hun spullen en op tijd in de kring aanschuiven. In de hogere groepen geven leraren ruimte aan de leerlingen om zelf te bepalen of ze aansluiten bij een verlengde instructie. Deze ruimte nemen de leerlingen vervolgens ook. Verder plannen de leerlingen de verwerking van de lesstof zelf waarbij de verantwoordelijkheid hiervoor in de hogere leerjaren toeneemt.

Wat betreft het didactisch handelen kan de effectieve instructie nog wel beter. Ondanks de activerende werkvormen en het grote eigenaarschap van leerlingen kan de actieve betrokkenheid verder versterkt worden door bij de start van de les explicieter te benoemen wat de leerlingen gaan leren en vervolgens tijdens de les te refereren aan wat ze aan het leren zijn.

.....

De leraren stimuleren leerlingen eigen keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen

 Schoolklimaat	O	K	V	G
SK2 Pedagogisch klimaat				<i>ℓ</i>

De focus ligt voortdurend op de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties

Op de Nieuwe Regentesseschool ligt een voortdurende focus op de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties van haar leerlingen. Er is sprake van een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat en leerlingen en leraren gaan op een respectvolle manier met elkaar om. Ook zijn er duidelijke afspraken over hoe je te gedragen tijdens zelfstandig werken en leerlingen laten zien dat zij weten wat van hen wordt verwacht. De inrichting van het schoolgebouw met de zolder en de entresols helpt de leerlingen bij het creëren van een taakgerichte werksfeer. Dat leerlingen zelfstandig nuttig gebruik maken van deze extra ruimtes is daarbij een voorbeeld van eigenaarschap. Heel concreet is de klassenvergadering een ander voorbeeld van eigen kwaliteit.

De leerlingen bespreken dan in de vorm van een vergadering wekelijks met elkaar de klachten, ideeën en verbeteringen die zijn ingebracht. De kinderraad doet hetzelfde maar dan op schoolniveau. De school spant zich in om deze sterke punten en kwaliteiten te onderhouden en ontwikkelt haar beleid rond pedagogisch klimaat ook verder. Zo wordt in het komende schooljaar een nieuw instrument in gebruik genomen om de veiligheidsbeleving en het welbevinden in beeld te brengen.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>ℓ</i>

De kwaliteitszorg: basis op orde, kansen voor ontwikkeling

De kwaliteitszorg op de Nieuwe Regentesseschool is voldoende. De school laat zien te werken aan verbetering van het onderwijs, maar kan zich op verschillende onderdelen verder ontwikkelen. Zo heeft de directie wel een beeld van de kwaliteit van het didactisch handelen van de individuele leraren. Door aan de hand van een kijkwijzer systematisch groepsbezoeken te doen kan de directie de kwaliteit van het didactisch handelen op schoolniveau in beeld brengen. Hierbij zou de school gebruik kunnen maken van datgene wat zij samen met de freinetbeweging ontwikkelt. Door frequenter en gericht in de groepen te kijken en opvallende zaken in het team te bespreken, kan

de directie de borging van schoolafspraken versterken. Verder liggen er ook kansen om de effecten die je bereikt op het gebied van zelfstandigheid en eigenaarschap van leerlingen op schoolniveau inzichtelijk te maken. Dit kan de school doen door de gegevens die zij al heeft van de individuele leerlingen te totaliseren en hiermee in kaart te brengen hoe de school het in haar geheel doet.

Verbeteren van de onderwijskwaliteit is een gezamenlijk doel

Er is sprake van een goede kwaliteitscultuur. Zo werken directie en team gezamenlijk aan verbetering van de onderwijskwaliteit. Dit doen zij vanuit een sterk gedeelde visie op de ontwikkeling van de school. De uitgangspunten van Freinet worden door alle leden van het team gedragen. Er zijn themagroepjes ingericht voor de belangrijke ontwikkelingen van de school, zoals pauzeplan, klassenvergadering en de plusklas. Tijdens themabijeenkomsten informeert het themagroepje de andere collega's over de voortgang en ontvangen zij feedback hierop. Het team is gemotiveerd om zich verder te ontwikkelen en zoekt elkaar op om te evalueren en te bepalen wat er vervolgens nodig is. Er ligt een kans voor de school meer structuur te geven aan collegiale consultatie en het geven van feedback, zodat de leraren elkaars kwaliteiten beter kennen en kunnen benutten.

.....

*Directie en team
werken gezamenlijk
aan verbetering van
de onderwijs-
kwaliteit.*

4. Reactie van het bestuur

Het bestuur van de Nieuwe Regentesseschool is blij met dit eindrapport van de Inspectie. Niet alleen omdat de Inspectie oordeelt dat de basiskwaliteiten van de school op orde zijn, of zelfs meer dan dat, maar juist ook omdat de eigen aspecten van onze school zijn gezien en erkend. De Inspectie heeft daarbij met name gekeken naar de zelfstandigheid en het eigenaarschap van leerlingen; belangrijke kenmerken van het Freinet onderwijs.

Dat de Inspectie specifiek heeft gekeken naar de eigen kwaliteitsaspecten van scholen is nieuw in vergelijking tot eerdere inspectiebezoeken. Wij vinden dat een positieve ontwikkeling. Ook nieuw is dat de Inspectie heeft gefocust op de rol van het bestuur. De Inspectie oordeelt in dit rapport dat het bestuur voldoende zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs en op het vormgeven van de eigen identiteit en dat sprake is van deugdelijk financieel beheer. Verder heeft de Inspectie het bestuur op enkele onderdelen aanbevelingen gegeven.

De Nieuwe Regentesseschool is een zogenoemde éénpitter; onder het bestuur ressorteert slechts één school. Het bestuur van - officieel - de Stichting voor Freinetonderwijs in Utrecht bestaat uit ouders van kinderen die op de school zitten. Ouders die zich vanuit betrokkenheid bij de school op professionele wijze vrijwillig inzetten voor de school en die via hun kinderen veel zien en horen van de school. Toen de inspectie in 2016 vroeg of onze school wilde participeren in een uitwisselingstraject tussen de inspectie en een selecte groep basisscholen in het kader van het vernieuwde toezicht hebben wij direct instemmend gereageerd. We hebben als bestuur in het inspectietraject meermalen met het inspectieteam gesproken, waarbij onze werkwijze nauwkeurig is 'doorgelicht'. Ook heeft de Inspectie met de directie en de medezeggenschapsraad gesproken en zijn in het kader van het zogenoemde verificatieonderzoek lessen bezocht.

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Inspectie heeft het bestuur besloten om dit schooljaar een functionele scheiding aan te brengen tussen het toezichthoudend bestuur en het uitvoerende bestuur van de school. Verder krijgt een van de bestuursleden de portefeuille onderwijskwaliteit met de opdracht - onder meer - te bezien hoe ambities en kwaliteitscriteria kunnen worden vastgelegd. Tot slot heeft het bestuur met de directie gesproken over de aanbevelingen naar aanleiding van het verificatieonderzoek. Deze sluiten aan bij de al langer levende wens in het team tot collegiale consultatie en het (weer) bijwonen en observeren van lessen.

Wij danken de Inspectie voor de zorgvuldige wijze waarop het onderzoek heeft plaatsgehad en voor de nuttige aanbevelingen. Deze dragen eraan bij dat het 'huis' waarin onze kinderen zich in eigenheid en zelfstandigheid ontwikkelen stevig blijft staan.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
t-algemeen 088 6696000
T-LOKET (voor vragen van ouders) 088 6696060

